



Š i f r a k a n d i d a t a :

**Državni izpitni center**



JESENSKI IZPITNI ROK

# **GEOGRAFIJA**

## **≡≡ Izpitna pola 2 ≡≡**

Geografija Slovenije

**Petek, 29. avgust 2008 / 80 minut**

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:  
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.  
Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.  
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

**SPLOŠNA MATURA**

### **NAVODILA KANDIDATU**

**Pazljivo preberite ta navodila.**

**Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.**

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Izpitna pola vsebuje 22 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 40. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

*Ta pola ima 12 strani, od tega 1 prazno. Barvna priloga ima 2 strani, od tega 1 prazno.*



## D1 – SLOVENIJA

1. Iz **tabele 1** prepišite na spodnjo črto tiste zemljiške kategorije, ki jih uvrščamo med **obdelovalna zemljišča**.

Tabela 1

Raba tal v letu 1998	Delež posameznih zemljiških kategorij v %						
	Njive	Vinogradi	Sadovnjaki	Travniki	Pašniki	Gozd	Drugo
Zahodno Predalpsko hribovje	5	0	1	19	11	61	3
Vzhodno Predalpsko hribovje	11	1	2	18	8	57	5
Severovzhodno Predalpsko hribovje	5	1	2	12	6	67	5
Ljubljanska kotlina	22	0	3	26	3	34	13

(Vir. Lipovšek, I., 2003: Geografija Slovenije 2, Delovni zvezek za 4. letnik gimnazij, str. 19. DZS. Ljubljana)

(2 točki)

2. Glede na **tabelo 1** napišite, katera kmetijska panoga prevladuje v **Zahodnem Predalpskem hribovju**, in opišite, zakaj je več kakor polovica površja **porasla z gozdom**.

Kmetijska panoga: \_\_\_\_\_

Opis: \_\_\_\_\_

(2 točki)

3. Kakor vidite v **tabeli 1**, je v Ljubljanski kotlini delež travnikov med zemljiškimi kategorijami največji in močno prekaša delež pašnikov. Opišite **družbenogeografski** vzrok, ki danes narekuje takšno **rabo tal v Ljubljanski kotlini**.

(1 točka)

4. Poimenujte **prevladujočo zemljiško kategorijo** na območju, ki je na **prilogi 1 (Priloga k Izpitni poli 2)** označeno s črko **A**, in pojasnite **vzrok** za njen **nastanek**.

Zemljiška kategorija: \_\_\_\_\_

Pojasnitev: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

(2 točki)

5. **Priloga 1 (Priloga k Izpitni poli 2)** prikazuje razširjenost pomembne kulturne rastline v Sloveniji. Poimenujte zemljiško kategorijo in reliefno obliko, kjer ta rastlina uspeva, ter pojasnite, zakaj **ni razširjena** na območju, ki je na **prilogi 1** označeno s črko **B**.

Zemljiška kategorija: \_\_\_\_\_

Reliefna oblika: \_\_\_\_\_

Pojasnitev: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

(3 točke)

## D2 – SLOVENIJA

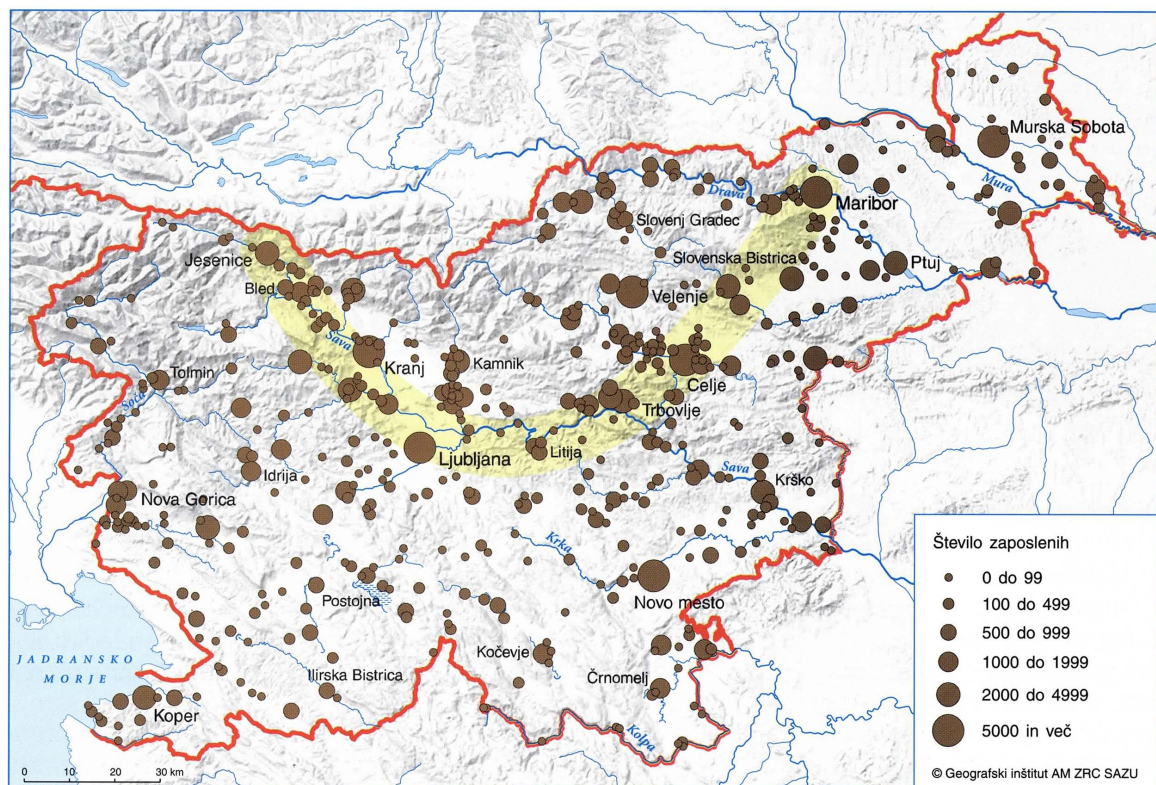
6. Med napisanimi industrijskimi panogami **obkrožite** tiste **tri**, ki so se v Sloveniji razvile **najprej**:

papirna	kemična	tekstilna
elektrotehnična	železarska	živilska

(2 točki)

7. **Karta 1** prikazuje industrijske kraje po številu delovnih mest v industriji leta 1993. Med naštetimi kraji obkrožite **dva**, ki ležita v **industrijskem polmeseču** Slovenije.

Karta 1



(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2000: Živim v Sloveniji, str. 76. Modrijan. Ljubljana)

Idrija      Kranj      Novo mesto      Murska Sobota      Slovenska Bistrica

(1 točka)

8. Veliko industrijskih krajev je posledica politike policentričnega razvoja industrije po 2. svetovni vojni. Opišite **dve spremembi**, ki jih je tak razvoj prinesel na **podeželje**.

1 \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

2 \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

(1 točka)

9. K posamezni industrijski panogi v Sloveniji pripišite **razmestitveni dejavnik**, ki je **odločilno** vplival na razvoj industrije v tistem kraju.

Izbirajte med naslednjimi razmestitvenimi dejavniki:

surovine, delovna sila, energijski vir, trg, prometna povezanost.

Barvna metalurgija – Kidričevo: \_\_\_\_\_

Živilska industrija – Ajdovščina: \_\_\_\_\_

Tekstilna industrija – Metlika: \_\_\_\_\_

Živilska industrija – Ljubljana: \_\_\_\_\_

(2 točki)

10. V **prilogi 2 (Priloga k Izpitni poli 2)** so s črkami **A**, **B** in **C** označene krivulje, ki prikazujejo indeks obsega industrijske proizvodnje, števila zaposlenih oseb v industriji in produktivnost dela v obdobju 1980–1998. Z vpisom ustrezne **črke** ugotovite, kaj prikazuje posamezna **krivulja**.

Obseg industrijske proizvodnje: \_\_\_\_\_

Število zaposlenih v industriji: \_\_\_\_\_

Produktivnost dela: \_\_\_\_\_

(2 točki)

11. Pojasnite, zakaj pri krivulji, ki je v **prilogi 2 (Priloga k Izpitni poli 2)** označena s črko **B**, ugotavljamo **po letu 1989** močan **padec** in zakaj **po letu 1993** rahel **dvig**.

Padec: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Dvig: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

(2 točki)

## E1 – SLOVENIJA

12. Obkrožite geološko dobo, v kateri so nastale **kamnine**, ki prevladujejo v Julijskih Alpah, in geološko dobo, v kateri je bilo dvigovanje **Julijskih Alp** najintenzivnejše.

**Geološka doba**

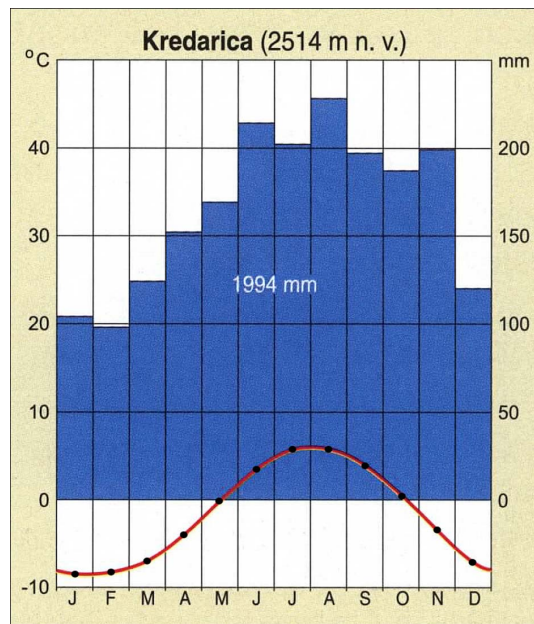
**nastanka kamnin:** terciar      pleistocen      mezozoik      paleozoik

**Dvig Julijskih Alp:** terciar      pleistocen      mezozoik      paleozoik

(2 točki)

13. **Klimogram 1** prikazuje razporeditev temperatur in padavin na vremenski postaji Kredarica. Iz **klimograma 1** ugotovite, v katerem mesecu je najmanj padavin in v katerem letnem času jih je največ, in navedite število mesecev, ko je povprečna mesečna temperatura pod lediščem, in kolikšna je povprečna letna temperaturna amplituda.

Klimogram 1



(Vir: Senegačnik, J., 1999: Živim v Sloveniji, str. 27. Modrijan. Ljubljana)

Mesec z najmanj padavinami: \_\_\_\_\_

Letni čas z največ padavinami: \_\_\_\_\_

Število mesecev s temperaturo pod lediščem: \_\_\_\_\_

Povprečna letna temperaturna amplituda: \_\_\_\_\_

(2 točki)

14. Povprečna letna temperatura na Kredarici je  $-1,6\text{ }^{\circ}\text{C}$ , v Portorožu  $13,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ , na Goričkem pa  $9,3\text{ }^{\circ}\text{C}$  (vremenska postaja Veliki Dolenci). Ugotovite, ali pri nas odločilneje vpliva na temperaturne razlike **relief** ali **oddaljenost od morja**, in pojasnite svojo odločitev.

Dejavnik: \_\_\_\_\_

Pojasnitev: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

(2 točki)

15. Reka Soča je na izviru v kakovostnem razredu 1–2, kar pomeni, da ni primerna za pitje. Opišite en naravnogeografski in en družbenogeografski vzrok za delno **onesnaženost** Soče že **na samem izviru**.

Naravnogeografski vzrok: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Družbenogeografski vzrok: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

(2 točki)

16. Z dvema primeroma razložite **vpliv reliefa** na značilnosti **prometa** v Julijskih Alpah.

1 \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

2 \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

(2 točki)



## E2 – SLOVENIJA

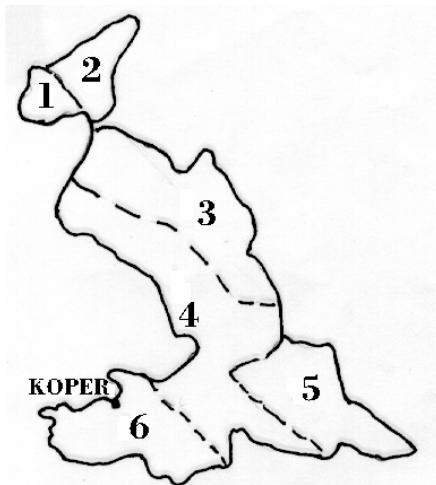
17. Dopolnite besedilo z besedama **Kras** in **kras**.

Beseda \_\_\_\_\_ v geomorfološkem in geološkem izrazoslovju označuje kraške pojave oziroma poseben tip površja. Ta tip površja so poimenovali po pokrajini \_\_\_\_\_.

(1 točka)

18. Na **karti 2** obkrožite **številko regije Submediteranske Slovenije**, v kateri prevladuje kraško površje, in poimenujte regijo, ki je označena s številko **3**.

Karta 2



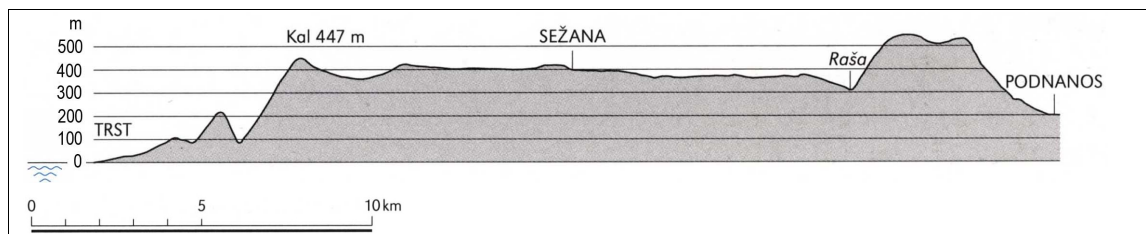
Regija 3: \_\_\_\_\_

(2 točki)

(Vir: Brinovec, S., in drugi, 2006: Geografija, zbirka nalog na maturi, str. 303. Ric. Ljubljana)

19. **Slika 1** prikazuje prečni prerez regije, ki ste jo obkrožili pri **nalogi 18**. Imenujte **prevladujočo reliefno obliko** te regije.

Slika 1



(Vir: Gams, I., 2003: Kras v Sloveniji v prostoru in času, str. 255. Založba ZRC. Ljubljana)

(1 točka)

20. Iz **tabele 2**, ki prikazuje obisk slovenskih turističnih jam leta 2001, imenujte **najbolj obiskano** turistično jamo v **Submediteranski Sloveniji**.

Tabela 2

Jama	Upravljalac	Obisk			
		Skupaj	Slovenci	Tujci	Otroci
Vilenica	Jamarsko društvo Sežana	11.526	10.278	1248	4.196
Divaška jama	Jamarsko društvo G. Ž. Divača	1.856	1.244	612	556
Dimnice	Jamarsko društvo Dimnice, Koper	2.400	2.200	200	1.900
Škocjanske jame	Park Škocjanske jame, Škocjan	56.838	14.889	41949	
Postojnska jama	Postojnska jama, turizem	460.705	57.256	403440	97.390
Pivka in Črna jama	Postojnska jama, turizem	3.281	571	2711	
Jama pod Predjamskim gradom	Postojnska jama	13.890	2.163	1727	3.328
Planinska jama	Jamarski klub Planina	882	812	70	217
Križna jama	Društvo ljubiteljev Križne jame Bloška polica, Gahovo	2.200	nad 50 %		
Županova jama	Turistično društvo Grosuplje	5.308	5.245	63	4.196
Kostanjeviška jama	Klub jamarjev Kostanjevica	10.300			
Železna jama	Društvo za raziskovanje jam Simon Robič Domžale	2.150	2.000	150	1.150
Pekel	Jamarski klub Črni galeb, Prebold	14.825	4.135	680	
Huda luknja	Koroško-šaleški jamarski klub »Speleo siga«, Velenje	~1,500	260		

(Vir: Gams, I., 2003: Kras v Sloveniji v prostoru in času, str. 463. Založba ZRC. Ljubljana)

(1 točka)

21. Napišite ime **reke**, ki teče **skozi** turistično **jamo**, navedeno v **nalogi 20**, in poimenujte povodje, ki mu pripada.

Reka: \_\_\_\_\_

Povodje: \_\_\_\_\_

(2 točki)

22. V Lipici si prizadevajo za večji turistični priliv. Poleg obiska kobilarne je ena izmed možnosti turistične ponudbe **širitev igrišča za golf**. Navedite **gospodarsko** in **dve okoljski posledici** te širitve za to območje.

Gospodarska posledica: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Okoljski posledici:

1 \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

2 \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

(3 točke)

**Prazna stran**